

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:

Arthur Conan Doyle

THE ADVENTURES OF SHERLOCK HOLMES

Ovaj roman deo je svetskog javnog književnog dobra.

Translation Copyright © 2015 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01550-8

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

AVANTURE
ŠERLOKA
HOLMSA

Artur Konan Dojl

Preveli Branko Vučićević,
Branislava Maoduš, Vladan Stojanović

izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2015.

SADRŽAJ

SKANDAL U ČEŠKOJ	7
SAVEZ RIĐOKOSIH	35
SLUČAJ IDENTITETA	62
TAJNA BOSKOMSKE DOLINE	83
PET SEMENKI NARANDŽE	112
ČOVEK SA ISKRIVLJENOM USNOM	134
PLAVI GRANAT	161
ŠARENA TRAKA	185
INŽENJEROV PALAC	214
PLEMENITI NEŽENJA	237
BERILNA KORONETA	262
CRVENE BUKVE	289

SKANDAL U ČEŠKOJ

I

Za Šerloka Holmsa ona je uvek bila Žena sa velikim Ž. Retko sam ga čuo da je nazove ma kojim drugim imenom. U njegovim očima, ona baca u zasenak sve pripadnice svoga pola i njime vlada. Ali on prema Ireni Adler nije gajio nikakvo osećanje srodno ljubavi. Sva osećanja, a naročito to, bila su mrska njegovom hladnom, preciznom, ali sjajno uravnoteženom duhu. On je, smatram, bio najsavršenija mašina za umovanje i opažanje koju je svet ikada video; međutim, kao ljubavnik doveo bi sebe u lažan položaj. O nežnijim strastima uvek je govorio isključivo sa porugom i podsmehom. One su dobrodošle posmatraču – izvrsno služe da strgnu veo koji prikriva ljudske pobude i postupke. Međutim, kad bi čovek obučen da umuje dozvolio takve upade u svoj tanani i fino podešeni temperament, to bi značilo uvesti jedan rastrojavajući činilac, koji bi mogao baciti sumnju na sve njegove duhovne rezultate. Zrnce peska u osetljivom instrumentu ili naprslina u jednom od njegovih jakih sočiva ne bi mogli izazvati veći poremećaj od onog što bi izazvalo jako osećanje u prirodi kakva je Holmsova. A ipak, za njega je postojala samo jedna žena, i ta žena bila je pokojna Irena Adler, koja je za sobom ostavila sumnjive i dvosmislene uspomene.

U poslednje vreme retko sam viđao Holmsa. Moj brak nas je udaljio. Moja potpuna sreća i na dom usredsređena zanimanja, što ograde čoveka koji je prvi put u životu postao gospodar vlastitog domaćinstva, bili su dovoljni da zaokupe svu moju pažnju, dok je Holms, koji je celom svojom boemskom dušom mrzeo svaki vid društva, ostao u našem stanu u Bejkerovoj ulici, sahranjen usred svojih starih knjiga, iz nedelje u nedelju naizmenično u vlasti koka-ina i ambicije, sanjivosti izazvane tom drogom i neobuzdane energije njegove žive prirode. Još ga je, kao i uvek, duboko privlačilo proučavanje zločina, a svoje ogromne sposobnosti i izuzetnu moć zapažanja primenjivao je na praćenje onih niti i razjašnjavanje onih tajni koje je zvanična policija napustila kao beznadežne. S vremena na vreme čuo bih neki neodređeni izveštaj o njegovim delatnostima; o pozivu u Odesu, u slučaju ubistva Trepova; o tome kako je razjasnio neobičnu tragediju braće Atkinson u Trinkomaliju i, najzad, o misiji koju je tako delikatno i uspešno obavio po nalogu holandske kraljevske porodice. Međutim, mimo tih naznaka njegove delatnosti, koje sam delio sa svim čitaocima dnevnih listova, malo sam znao o svom nekadašnjem prijatelju i drugu.

Jedne večeri – bilo je to 20. marta 1888. – vraćao sam se iz posete jednom bolesniku (jer tad sam se opet bio vratio lekarskoj praksi), kad me je put naveo u Bejkerovu ulicu. Dok sam prolazio mimo nezaboravnih vrata, koja će u mome duhu uvek biti povezana s mojim udvaranjem i sa mračnim zbivanjima u *Crvenoj niti*, osetio sam živu želju da opet vidim Holmsa, i da saznam kako upotrebljava svoje izvanredne sposobnosti. Njegov stan bio je blistavo osvetljen, i čak sam, pogledavši uvis, uočio kako je njegova visoka mršava prilika dva puta prošla, ocrtavajući se spram zavese u vidu tamne siluete. Koraćao je po sobi, brzo, naglo, glave spuštene na grudi i sa rukama na leđima. Meni, koji sam poznavao svako njegovo raspoloženje i naviku, Holmsov stav i način ponašanja kazivali

su svoju priču. On opet radi. Izašao je iz svojih drogom sazdanih snova i opet je na tragu nekog novog problema. Zazvonio sam i bio odveden u sobu na spratu, koja je ranije delimično bila i moja.

Holms svojim držanjem nije odavao naznaku bilo kakvih osećanja. To se retko dešavalo, ali bilo mu je, mislim, milo što me vidi. Skoro bez reči, ali uz ljubazan pogled, mahnuo je rukom prema naslonjači, dobacio mi kutiju cigara i pokazao na orman s pićem i gazožen* u uglu. Onda je stao ispred kamina i razgledao me na svoj jedinstveni introspektivni način.

„Brak vam prija“, primetio je. „Mislim, Votsone, da ste se ugojili četiri i po kilograma otkako sam vas poslednji put video.“

„Četiri“, odgovorio sam.

„Zaista? Pomislio bih da ima malo više. Čini mi se, Votsone, samo malo više. I primećujem da opet radite. Niste mi rekli da nameravate da se vratite u jaram.“

„Pa kako onda znate?“

„Vidim i izvlačim zaključke. Kako znam da ste u poslednje vreme mnogo kisnuli i da imate krajnje nespretnu i nemarnu služavku?“

„Dragi moj Holmse“, rekoh, „ovo je previše. Da ste živeli pre nekoliko vekova, sigurno biste izgoreli na lomači. Tačno je da sam u četvrtak šetao poljem i da sam došao kući užasno kaljav; ali s obzirom na to da sam promenio odelo, ne mogu da zamislim kako ste izveli taj zaključak. Što se tiče Meri Džejn, ona je nepopravljiva i moja žena joj je dala otkaz, ali i tu opet ne shvatam kako ste to otkrili.“

Holms se osmehnuo za sebe i protrljao duge, nervozne ruke.

„Vrlo jednostavno“, rekao je, „moje oči mi kazuju da je na unutrašnjoj strani vaše leve cipele, baš tamo gde pada svetlost iz ognjišta, koža poderana u vidu šest skoro naporednih zaseklina. Očito,

* Gasogenerator, sprava za pravljenje sode. (Prim. prev.)

napravio ih je neko ko je vrlo nepažljivo strugao oko rubova đona kako bi uklonio skorelo blato. Otud, shvatate li, moj dvostruki zaključak da ste izlazili po ružnom vremenu i da ste imali izuzetno poguban primerak londonske služavke koja upropašćava cipele. Što se vaše prakse tiče, kad mi u stan uđe gospodin koji miriše na jod, ima crnu mrlju od srebrnog nitrata na desnom kažiprstu, a ispupčenje na boku njegovog cilindra pokazuje gde je sakrio stetoskop, morao bih biti odista tupav da ga ne proglasim za aktivnog pripadnika lekarske profesije.“

Nisam mogao da se ne nasmejem lakoći s kojom je objasnio svoj proces zaključivanja. „Kad vas čujem kako izlažete svoje razloge“, primetio sam, „stvar mi uvek izgleda tako smešno prosta da bih je i sam lako mogao izvesti, mada me svaki novi primer vašeg umovanja zbuni dok ne objasnite proces. A ipak sam ubeđen da su moje oči podjednako dobre.“

„Sasvim tačno“, odgovorio je, pripaljujući cigaretu i zavalivši se u naslonjaču. „Vi vidite, ali ne opažate. Razlika je jasna. Na primer, mnogo puta ste videli stepenice što iz predvorja vode do ove sobe.“

„Tako je.“

„Koliko puta?“

„Pa, nekoliko stotina puta.“

„Dobro, koliko ima stepenika?“

„Koliko? Ne znam.“

„Eto! Niste zapazili. A videli ste. To je upravo ono što hoću da kažem. Ja, međutim, znam da ima sedamnaest stepenika, jer sam i video i zapazio. Uzgred rečeno, pošto vas zanimaju ovi mali problemi, i pošto ste bili tako ljubazni da zabeležite jedan ili dva od mojih beznačajnih doživljaja, možda će vas ovo zanimati.“ Dobacio mi je list debelog ružičastog papira za pisma, koji je razvijen ležao na stolu. „Stiglo je poslednjom poštom“, rekao je. „Pročitajte ga naglas.“

Pismo nije bilo datirano, a nije imalo ni potpis ni adresu.

„Večeras, u petnaest do osam“, glasilo je pismo, „posetiće vas jedan gospodin koji želi da se s vama posavetuje o jednoj stvari od najvećeg značaja. Usluge koje ste nedavno učinili jednom od evropskih kraljevskih domova pokazale su da ste osoba kojoj se bezbedno mogu poveriti poslovi čija se važnost teško može preuveličati. To mišljenje o vama iz svih izvora primili smo. Dakle, budite u svome stanu u naznačeno vreme i nemojte zameriti ako vaš posetilac bude nosio masku.“

„Ovo je zaista zagonetka“, primetno sam. „Šta mislite da znači?“

„Još ne raspoložem činjenicama. Osnovna je greška kada se iznosi teorija pre nego što se prikupe činjenice. Čovek posle neošetno počinje da iskrivljuje činjenice kako bi odgovarale teorijama, umesto da teorije odgovaraju činjenicama. Međutim, tu je pismo. Šta zaključujete na osnovu njega?“

Pažljivo sam razgledao rukopis i hartiju na kojoj je pismo bilo napisano.

„Čovek koji je napisao ovo pismo je, po svoj prilici, imućan“, primetio sam, pokušavajući da podražavam postupke svog prijatelja. „Ovakva hartija ne može se kupiti jeftinije od pola krune za paket. Nesvakidašnje je jaka i kruta.“

„Nesvakidašnje – to je prava reč“, rekao je Holms. „To uopšte nije engleska hartija. Podignite je na svetlo.“

Učinio sam to što je zatražio i video da je u tkivo hartije utkano veliko slovo *E* s malim *g* i *P*, i veliko *G* s malim *t*.

„Kako to tumačite?“, upitao je Holms.

„To je, nesumnjivo, ime proizvođača, ili, tačnije, njegov monogram.“

„Nipošto. *G* s malim *t* je skraćenica za *Gesellschaft*, što je nemačka reč za kompaniju. To je uobičajena skraćenica, poput naše *Co*. Slovo *P*, naravno, označavana papir. A sad *Eg*. Da pogledamo u naš *Evropski registar geografskih imena*.“ Skinuo je s police jedan

teški mrki tom. „Eglov, Eglonic – evo, tu smo: Egrija. Nalazi se u zemlji u kojoj se govori nemački – u Češkoj, nedaleko od Karlsbada. Čuvena je kao poprište Valenštajnovne smrti i po brojnim fabrikama stakla i hartije. Ha-ha, dragi moj, kako ovo tumačite?“ Oči su mu zasvetlucale i izduvao je u vazduh veliki plavi pobedonosni oblak dima od cigarete.

„Hartija je proizvedena u Češkoj“, rekoh.

„Tačno. A pismo je napisao Nemac. Da li zapažate neobičnu rečeničnu konstrukciju? To mišljenje o vama iz svih izvora primili smo. Francuz ili Rus ne bi to mogao napisati. Jedino je Nemac tako neučtiv prema svojim glagolima. Stoga ostaje jedino da se otkrije šta želi ovaj Nemac koji piše na češkoj hartiji i više voli da nosi masku nego da pokaže lice. A ako se ne varam, upravo dolazi da razreši sve naše nedoumice.“

Dok je govorio, začuo se oštar zvuk konjskih kopita i škripanje točkova o ivičnjak, za kojima je usledilo odsečno povlačenje zvonceta. Holms je zviznuo.

„Po zvuku bi se reklo – dvopreg“, kazao je. „Da“, nastavio je, pogledavši kroz prozor. „Zgodan mali kupe i par leptotana. Sto pedeset gvineja po komadu. Votsone, ako ništa drugo, u ovom slučaju ima novca.“

„Holmse, mislim da će biti bolje da odem.“

„Nipošto, doktore. Ostanite tu gde ste. Ja sam kao izgubljen bez svoga Bozvela^{*}. A ovo obećava da će biti zanimljivo. Bilo bi šteta da propustite.“

„Ali vaš klijent...“

„Ne obazirite se na njega. Možda će mi ustrebat i vaša pomoć. A i njemu. Evo ga, dolazi. Sedite u naslonjaču, doktore, i posvetite nam punu pažnju.“

^{*} Džejs Bozvel (1740–1795), prijatelj i pratilac doktora Samjuela Džonsona, slavnog engleskog pisca i leksikografa, koji je napisao i Džonsonovu izvanredno iscrpnu biografiju. (Prim. prev.)

Spori i teški koraci, koji su se čuli na stepeništu i u hodniku, zaustavili su se pred samim vratima. Onda se začulo glasno i autoritativno kucanje.

„Slobodno!“, rekao je Holms.

Ušao je čovek koji je teško da je bio niži od dva metra, s poprjem i rukama Herkula. Njegovo odelo bilo je bogato u meri koja bi se u Engleskoj smatrala bliskom lošem ukusu. Široke trake astragan-skog krzna presecale su rukave i prednji deo njegovog žaketa na dva reda, dok mu je tamnoplavi ogrtač, prebačen preko ramena, bio postavljen svilom boje plamena i ispod brade pričvršćen brošem koji se sastojao od jednog jedinog blistavog berila. Čizme, koje su mu dopirale do polovine listova i po vrhu bile oivičene bogatim mrkim krznom, upotpunjavale su utisak varvarskog bogatstva koji je nagoveštavala cela njegova spoljašnjost. U ruci je nosio šešir sa širokim obodom, a preko gornjeg dela lica, do ispod jagodica, imao je crnu masku, koju je očigledno upravo namestio, jer mu je, dok je ulazio, ruka još bila podignuta. Na osnovu donjeg dela lica, činilo se da je čovek jakog karaktera, s debelom obešenom usnom i dugim pravim podbratkom, koji je nagoveštavao odlučnost koja se graničila s tvrdoglavošću.

„Primili ste moje pismo?“, upitao je dubokim promuklim glasom i sa izrazitim nemačkim naglaskom. „Kazao sam da ću vas posetiti.“ Prelazio je pogledom s jednog na drugog, kao da nije siguran kome da se obrati.

„Izvolite, sedite“, rekao je Holms. „Ovo je moj prijatelj i kolega doktor Votson, koji je povremeno bio tako ljubazan da mi pomaže u mojim slučajevima. S kim imam čast da govorim?“

„Možete mi se obraćati kao grofu Fon Kramu, češkom plemiću. Ja shvatam da je ovaj gospodin, vaš prijatelj, častan i diskretan čovek, kome mogu da poverim stvar od najvećeg značaja. Ako nije tako, radije bih govorio samo s vama.“

Ustao sam da pođem, ali me je Holms uhvatio za zglob i gurnuo natrag na stolicu. „Obojica ili nijedan“, rekao je. „Pred ovim gospodinom možete reći sve što biste meni mogli da kažete.“

Grof slegnu širokim ramenima. „Onda moram početi od toga“, kazao je, „što ću vas obojicu obavezati na potpunu tajnost u trajanju od dve godine; po isteku tog vremena, stvar će biti nevažna. Nije preterivanje ako se kaže kako u ovom trenutku ima toliku važnost da bi mogla uticati na tok evropske istorije.“

„Obećavam“, rekao je Holms.

„Ja takođe.“

„Oprostićete mi ovu masku“, nastavio je naš neobični posetilac. „Uzvišena ličnost u čijoj sam službi želi da vam njen predstavnik bude nepoznat, i mogu odmah priznati da titula kojom sam sebe maločas nazvao nije baš moja.“

„Toga sam bio svestan“, suvo je rekao Holms.

„Okolnosti su veoma delikatne i moraju se preduzeti sve predostrožnosti da se uguši ono što bi moglo prerasti u ogroman skandal i ozbiljno kompromitovati jednu od evropskih vladarskih porodica. Otvoreno govoreći, ova stvar tiče se uzvišenog doma Ormštajnovih, naslednih kraljeva Češke.“

„I toga sam bio svestan“, promrmljao je Holms, nameštajući se u naslonjači i sklapajući oči.

Naš posetilac je s приметnim iznenađenjem pogledao opuštenu, zavaljenu priliku čoveka koji mu je, nema sumnje, bio prikazan kao najbritkiji um i najenergičniji detektiv Evrope. Holms je polako opet otvorio oči i nestrpljivo pogledao svog džinovskog klijenta.

„Kad bi nas vaše veličanstvo udostojilo da izloži svoj slučaj“, primetio je, „mogao bih bolje da vas posavetujem.“

Čovek je skočio sa stolice, koračajući tamo-amo po sobi, ne uspevajući da savlada uznemirenost. Onda je, uz gest očajanja,

strgnuo masku s lica i bacio je na pod. „U pravu ste“, uzviknuo je, „ja sam kralj. Zašto bih pokušavao to da prikrijem?“

„Odista – zašto?“, promrmljao je Holms. „Vaše veličanstvo još nije bilo progovorilo, a ja sam znao da se obraćam Vilhelmu Got-srajhu Zigismondu fon Ormštajnu, velikom vojvodi od Kaselfel-štajna i naslednom kralju Češke.“

„Ali vi shvatate“, rekao je naš neobični posetilac i ponovo seo prelazeći rukom preko visokog belog čela, „vi shvatate da ja nisam navikao da lično obavljam ovakve poslove. Međutim, stvar je tako delikatna da je nisam mogao poveriti nekom agentu, a da mu se ne predam na milost i nemilost. Doputovao sam inkognito iz Praga da se s vama posavetujem.“

„Molim, onda se posavetujte“, rekao je Holms, ponovo sklapajući oči.

„Ukratko izloženo, činjenice su sledeće: pre otprilike pet godina, za vreme duže posete Varšavi, upoznao sam čuvenu avanturistkinju Irenu Adler. To ime vam je, nema sumnje, poznato.“

„Doktore, budite ljubazni i potražite je u mom registru“, promrmljao je Holms ne otvarajući oči. On je već godinama bio usvojio sistem da ispisuje sve podatke o ljudima i stvarima, tako da je bilo teško navesti neku temu ili osobu o kojoj smesta ne bi mogao da pruži obaveštenja. U ovom slučaju, našao sam biografiju Irene Adler između biografija jednog rabina i jednog šefa generalštaba, koji je napisao naučni rad o ribama iz morskih dubina.

„Da vidim“, rekao je Holms. „Hm! Rođena 1858. u Nju Džerziju. Kontraalt – hm! La Skala, hm! Prvakinja Carske opere u Varšavi – da! Povukla se sa operne pozornice – ha! Živi u Londonu – tačno! Koliko shvatam, vaše veličanstvo uplelo se s tom mladom osobom, napisalo joj je nekoliko kompromitujućih pisama i sada želi da ta pisma dobije natrag.“

„Upravo tako. Ali kako...“

„Da li je sklopljen tajni brak?“

„Nije.“

„Nema pravosnažnih dokumenata ili potvrda?“

„Ne.“

„Ja onda ne razumem, vaše veličanstvo. Ako ova mlada osoba isporuči pisma zarad ucene ili u neke druge svrhe, kako će dokazati njihovu autentičnost?“

„Tu je moj rukopis.“

„Pih, pih! Falsifikat.“

„Moja lična hartija za pisma.“

„Ukradena.“

„Moj lični pečat.“

„Imitacija.“

„Moja fotografija.“

„Kupljena.“

„Oboje smo na slici.“

„Oh, bože! To je vrlo loše! Vaše veličanstvo je zaista učinilo nesmotreno delo.“

„Bio sam lud – pomahnitao.“

„Ozbiljno ste se kompromitovali.“

„U to vreme sam bio samo prestolonaslednik. Bio sam mlad. I sad mi je tek trideset godina.“

„Slika mora biti vraćena.“

„Pokušali smo i nismo uspeli.“

„Vaše veličanstvo mora da plati. Fotografija se mora otkupiti.“

„Ona odbija da je proda.“

„Onda se mora ukrasti.“

„Bilo je već pet pokušaja. Dvapat su provalnici koje sam unajmio preturili njenu kuću. Jednom, dok je putovala, domogli smo se njenog prtljaga. Dva puta su je zaskočili iz zasede. Bez ikakvih rezultata.“

„Ni traga od fotografije?“

„Ni traga.“

Holms se nasmejao. „To je zgodan problemčić“, rekao je.

„Ali za mene vrlo ozbiljan“, prekorno je odvratio kralj.

„Zaista, vrlo ozbiljan. A šta ona smera da učini s fotografijom?“

„Da me upropasti.“

„Ali kako?“

„Ja se uskoro ženim.“

„Čuo sam.“

„Klotildom Lotman od Saks-Meningena, drugorođenom kćeri kralja Skandinavije. Možda su vam poznata stroga načela njene porodice. Ona sama oličenje je osetljivosti. Senka sumnje u pogledu mog ponašanja sve bi prekratila.“

„A Irena Adler?“

„Preći da će im poslati fotografiju. I ona će to učiniti. Znam da hoće. Vi je ne poznajete, ali njena duša je od čelika. Ima lice najlepše žene i duh najodlučnijeg muškarca. Nema nijednog – nijednog – sredstva koje neće upotrebiti, samo da se ne oženim drugom.“

„Sigurni ste da već nije poslala fotografiju?“

„Siguran sam.“

„Zašto?“

„Zato što je kazala da će je poslati onog dana kad bude objavljena veridba. To će biti u ponedeljak.“

„Oh, onda imamo još tri dana“, rekao je Holms zevajući. „To je veoma srećna okolnost, jer u ovom trenutku imam jednu ili dve važne stvari kojima se moram pozabaviti. Vaše veličanstvo će, naravno, zasad ostati u Londonu?“

„Svakako. Naći ćete me u hotelu Langam pod imenom grofa Fon Krama.“

„Onda ću vam poslati pisamce da vas izvestim kako napredujemo.“

„Molim vas. Neću imati ni trenutka mira.“

„A u pogledu novca?“

„Imate određene ruke.“

„U potpunosti?“

„Kažem vam da bih dao jednu od pokrajina svoje kraljevine da se domognem te fotografije.“

„A za tekuće troškove?“

Kralj je ispod ogrtača izvadio tešku kesu od kozje kože i stavio je na sto.

„Ovde ima trista funti u zlatu i sedam stotina u novčanicama“, rekao je.

Holms je nažvrljao priznanicu na listu iz svoje beležnice i pružio je kralju.

„Koja je adresa te gospođice?“, upitao je.

„Vila Brionija, Serpentinska aleja, Sent Džons Vud.“

Holms je pribeležio adresu. „Još jedno pitanje“, rekao je. „Da li je fotografija uramljena?“

„Jeste.“

„Onda, laku noć, vaše veličanstvo, i nadam se da ćemo uskoro imati dobre vesti za vas. Laka noć i vama, Votson“, dodao je, dok su se točkovi kraljevskog kupea kotrljali niz ulicu. „Ako biste bili ljubazni da navratite sutra u tri po podne, voleo bih da s vama porazgovaram o ovoj stvarčici.“

I I

Tačno u tri sata stigao sam u Bejkerovu ulicu, ali se Holms još nije bio vratio. Domaćica me je obavestila da je otišao od kuće odmah posle osam. Seo sam, ipak, pored vatre, s namerom da ga sačekam

ma koliko se zadržao. Već me je duboko zainteresovala njegova istraga, kojoj su, mada nije bila okružena onim stravičnim i čudnim okolnostima povezanim s dva zločina što sam ih na drugom mestu zabeležio, priroda slučaja i visok položaj Holmsovog klijenta ipak davali osobeni karakter. Zapravo, ostavljajući po strani prirodu istrage kojom se moj prijatelj bavio, u njegovom majstorskom ovladavanju situacijom i u njegovom pronicljivom i prodornom umovanju bilo je nečeg što je za mene činilo pravim uživanjem da proučavam njegov sistem rada i pratim brze i tanane metode kojima je razmrsivao najzamršenije zagonetke. Bio sam se toliko navikao na njegov neminovni uspeh da je i sama mogućnost da ne uspe prestala da mi pada na um.

Bilo je skoro četiri sata kad su se vrata otvorila i u sobu ušao konjušar pijana izgleda, zapušten, sa zaliscima, crven u licu i aljkavo odeven. Mada sam bio naviknut na zapanjujuće sposobnosti svog prijatelja u korišćenju prerušavanja, morao sam triput da pogledam kako bih bio siguran da je to zaista on. Klimnuvši glavom, nestao je u spavaćoj sobi, odakle se za pet minuta pojavio u odelu od tvida, pristojan kao inače. Zavukavši ruke u džepove, ispružio je noge prema kaminu i nekoliko trenutaka se srdačno smejaio.

„E pa, stvarno!“ uzviknuo je i onda se zagrcnuo, i opet se smejaio sve dok nije bio prinuđen da se, mlitav i bespomoćan, zavali u naslonjaču.

„Šta je bilo?“

„Zaista je neizmerno smešno. Siguran sam da nikad ne biste pogodili čemu sam posvetio svoje jutro i šta sam na kraju radio.“

„Ne mogu da zamislim. Pretpostavljam da ste osmatrali navike, a možda i kuću gospođice Irene Adler.“

„Sasvim tačno, ali nastavak je bio prilično neobičan. No, da vam ispričam. Jutros, nešto posle osam, napustio sam kuću u liku nezaposlenog konjušara. Među konjskom bratijom vlada čudesna odanost i masonska povezanost. Budite jedan od njih i znaćete sve što ima da se zna. Brzo sam pronašao Vilu Brioniju. To je savršena mala vila s baštom pozadi, no pročelje joj je podignuto neposredno uz ulicu. Ima dva sprata. Na vratima je Čabova brava. Desno se nalazi velika dnevna soba, lepo nameštena, s visokim prozorima koji sežu skoro do poda, i s onim smešnim engleskim prozorskim rezama koje bi i dete moglo da otvori. Pozadi nije bilo ničeg posebno zanimljivog, osim što se s vrha kolnice može dopreti do prozora hodnika. Obišao sam kuću i pažljivo je ispitao iz svakog ugla, ali ništa drugo zanimljivo nisam uočio.

Onda sam odšvrljao niz ulicu i utvrdio, kao što sam i očekivao, da postoji štala u uličici koja ide duž jednog zida bašte. Pomogao sam konjušarima da istimare konje i u naknadu dobio dva penija, čašu pomešanog belog i crnog piva, dve lule jakog duvana i koliko god sam želeo obaveštenja o gospođici Adler, da ne pominjem pola tuceta drugih ljudi iz susedstva, koji me uopšte nisu zanimali, no čije sam životopise bio prinuđen da saslušam.“

„I šta je s Irenom Adler?“

„Oh, ona je zavrtela glavu svim muškarcima u tom kraju. Ona je najljupkiji stvor sa šeširićem na ovoj planeti. Tako vele Serpentin-ske konjušnice do poslednjeg čoveka. Živi mirno, peva na koncertima, izvozi se svakog popodneva u pet i vraća se na večeru tačno u sedam. Retko izlazi u drugo vreme, sem kad peva. Ima samo jednog posetioca, ali on često dolazi. Crnomanjast je, lep i elegantan; dolazi u posetu najmanje jednom dnevno, a često i dvaput. To je gospodin Godfri Norton, pravnik. Vidite koje su prednosti kad za poverenika imate fijakeristu. Desetak puta su ga vozili od Serpentin-skih konjušnica do kuće i sve o njemu znaju. Kad sam čuo